

Sygn. akt I UK 462/14

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania J. Ż.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.
z udziałem zainteresowanego: B. G.
o ustalenie podlegania ubezpieczeniu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 maja 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 15 maja 2014 r., sygn. akt III AUa 826/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 maja 2014 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację J.Ż. i zainteresowanego B.G. od wyroku z dnia 25 marca 2013 r., którym Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Ł. z dnia 17 grudnia 2012 r. stwierdzającej, że wnioskodawczyni nie podlega jako pracownik we wskazanych w decyzji okresach ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia w B. G. na podstawie umowy na czas określony w pełnym wymiarze czasu pracy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 83 § 1 k.c., przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w realiach sprawy oraz uznanie, że pracownica

nawiązując stosunek pracy z pracodawcą nie zamierzała osiągnąć skutków jakie prawo wiąże z wykonywaniem stosunku pracy - na skutek niezasadnego przyjęcia, że realizacja obowiązków wynikających z treści art. 94 pkt 1-4 oraz 207 § 2 pkt 1-4 k.p. nie jest elementem stosunku pracy i nie stanowi świadczenia pracy na rzecz pracodawcy; 2) art. 22 § 1 k.p., przez jego niezastosowanie w realiach sprawy i uznanie, że pomiędzy stroną skarżącą a pracodawcą nie doszło do zawarcia stosunku pracy, podczas gdy faktyczne czynności realizowane przez pracownicę poprzez świadczenie pracy przez skarżącą pod kierunkiem i przewodnictwem pracodawcy, uczestnictwo w szkoleniach pracowniczych, obsługa klienta poprzez rozmowy za pośrednictwem telefonów w miejscu i czasie oznaczonym przez pracodawcę wypełnia elementy charakterystyczne dla stosunku pracy.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie wyroku w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem istotnego zagadnienia prawnego: a) czy świadczenie przez pracownicę pracy i wypełnienie obowiązków pracownika w ramach art. 94 pkt 1-4 k.p. nie stanowi świadczenia pracy na rzecz pracodawcy w ramach przygotowania do należytego wykonywania pracy; b) czy wypełnienie obowiązków pracodawcy w ramach art. 207 § 2 pkt. 1-4 k.p. nie stanowi o tym, że pracodawca jako druga strona umowy będzie korzystał ze świadczonej przez pracownicę pracy w ramach przygotowania do należytego wykonywania pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie

występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Skarżąca odwołuje się do przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego. Należy zatem zwrócić uwagę, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732).

Skarżąca nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie

prawne już tylko dlatego, że sformułowana przez nią wątpliwość pozostaje poza stanem faktycznym sprawy.

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się zgodnie, że pozorność czynności prawnej jest podlegającą ustaleniu okolicznością faktyczną. Obejmuje ona treść złożonych oświadczeń woli, zamiar wywołania skutków prawnych lub brak takiego zamiaru i akt utajnienia pozornego charakteru dokonywanej czynności prawnej. Konsekwencją tego jest przyjęcie, że w razie niepowołania podstawy kasacyjnej objętej art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., ustalenie to nie podlega kontroli kasacyjnej. Natomiast w ramach podstawy naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), skarżący może kwestionować prawidłowość zastosowania art. 83 § 1 k.c. i kwalifikację ustalonych wiążąco okoliczności faktycznych, w aspekcie pozorności. Pozorność umowy wzajemnej w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. występuje wówczas, gdy strony umowy składając oświadczenia woli nie zamierzają osiągnąć skutków, jakie prawo wiąże z wykonywaniem tej umowy. W odniesieniu do umowy o pracę oświadczenia te zawierają określone w art. 22 k.p. elementy umowy o pracę, natomiast ich pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy. Przy ich składaniu obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba figurująca jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy. Czynności faktyczne pozorujące realizację umowy o pracę, podjęte nie w związku z wypełnieniem obowiązków wynikających z treści tej umowy, lecz mające na celu uwiarygodnienie na zewnątrz pozornych oświadczeń woli nie świadczą o tym, że pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca tę pracę przyjmował i wypłacał za nią wynagrodzenie (por. wyroki z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 321/04, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 190; z dnia 29 maja 2013 r., LEX nr 1380863 oraz z dnia 26 września 2014 r., IV CSK 692/13, LEX nr 1544228 i powołane w nim orzecznictwo).

Sąd drugiej instancji ustalił, że sporna umowa o pracę nie była wykonywana i została zawarta przez strony bez woli jej realizacji, a jedynie z zamiarem „wprowadzenia skarżącej do pracowniczego systemu ubezpieczeń społecznych”. Kontrola prawidłowości takich ustaleń może być dokonana w ramach rozpatrywania drugiej podstawy kasacyjnej - naruszenia przepisów postępowania, jednakże

skarżąca nie stawia w jej ramach jakichkolwiek zarzutów. Z tego względu rozstrzygnięcie wątpliwości formułowanych przez nią na tle art. 94 pkt 1-4 oraz art. 207 § 2 pkt. 1-4 k.p. nie może mieć znaczenia dla wyniku sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.